

Inleiding Turkije

tot de notitie van Prof. Olaf van Boetzelaer

hoogleraar internationale politiek en moderne geschiedenis aan
de Perpetual Help University in de Republiek Filipijnen

lid Forum Buitenland van CD&V

lid van de Commissie Buitenland van CDA Zuid-Holland

Ere-voorzitter en internationaal secretaris Civilistisch Appèl

Brugge / Den Haag

november 2013

Inleiding

Turkije ligt op het snijpunt van diverse werelden: Europa en het islamitische Midden-Oosten. Het land grenst bovendien aan Rusland en is invloedrijk richting de met het land verwante Centraal Aziatische republieken en in de Caucasus.

Deze strategische ligging en scharnierfunctie geeft het land een roeping als bruggebouwer tussen al deze entiteiten. Daar komt nog bij, dat het land het lidmaatschap nastreeft van de Europese Unie, een kwestie overigens die op zowel voor- als tegenstanders een mobiliserend effect heeft, zij het dat ook de voorstanders een toetreding eerder situeren in een verdere toekomst.

Deze notitie bevat een opsomming van argumenten pro en contra dit lidmaatschap waarbij omtrent de relatieve afweging van deze argumenten verschillend gedacht kan worden.

Een andere vraag is, of de Turkse regering onder de AKP-partij haar koers wat gaat verleggen van een pro-westerse oriëntatie naar een zowel Turks-nationalistische ook wel Neo-Ottomaanse richting alswel een Soenitisch-“fundamentalistische” oriëntatie.

Het land vertoont een ‘interessante’ combinatie van democratie, een – formeel – seculier staatsbestel en Islam, zij het dat de onderlinge relatie tussen deze factoren niet probleemloos is. Internationaal gezien is Turkije sinds jaar en dag een waardevol lid van de Navo en gold het – althans tot voor kort – als ‘bondgenoot’ van Israël, zij het dat de relatie tussen deze beide staten de jongste tijd sterk getroebleerd is.

De Turkse houding in de kwestie Cyprus is verder een complicerende internationale factor. Evenals het autoritaire karakter van de regering onder premier Erdogan, inclusief het repressieve optreden tegen betogers de jongste tijd en (te) kritische journalisten. Bewust wil Erdogan ook de uit Turkije afkomstige burgers in Europa inzetten om de Turkse invloed uit te breiden. Dat getuigt nauwelijks van een bonafide bondgenootschappelijke mentaliteit veeleer van “Wille nur Macht”, om Nietzsche te citeren.

Naar ik hoop zal ieder die professioneel met dat land te maken heeft in deze notitie het één en ander van zijn gading vinden.

Prof. Olaf van Boetzelaer